

Zemědělská půda v Česku zdražila o víc než 200 procent za dekádu, její zdanění zhorší konkurenceschopnost zemědělců

07. 09. 2023

Tisková zpráva 7. 9. 2023 – Vláda přišla s konsolidačním balíčkem, který má ozdravit veřejné finance, a šetřit se bude také na zemědělci. Škrty se však mají dotknout nejcitlivějších oblastí, jako je zemědělská půda, tedy základní výrobní prostředek pěstitelů i chovatelů. Navrhované zvýšení daně nadále prodraží půdu a ohrozí potravinovou bezpečnost České republiky, zejména u ovoce či zeleniny. Agrární komora České republiky proto opakovaně vyzývá zákonodárce, aby se zvýšení daně z nemovitosti netýkalo zemědělské půdy.

Čeští zemědělci se nacházejí v situaci, kdy se potýkají s vysokými náklady na produkci, které ale nemohou v řadě případů promítat do výkupních cen. Současně čelí environmentálním požadavkům spojeným se zaváděním nových pravidel Společné zemědělské politiky Evropské unie. Návrh na zvýšení daně ze zemědělské půdy navíc přichází v době, kdy se plánuje další omezení podpor mířících do zemědělství. To vše může přispět k dalšímu prohloubení propasti mezi příjmy a výdaji podnikatelů v zemědělské prvovýrobě.

Tuzemští pěstitelé a chovatelé v těchto souvislostech povážlivě ztrácejí svoji konkurenceschopnost hned dvěma způsoby. Zprvu prostřednictvím relativně vysokého podílu propachtované zemědělské půdy. Přestože v posledních letech vlivem nákupů půdy zemědělskými podniky tento podíl klesá, stále je jeden z nejvyšších v Evropské unii. Poslední dostupný údaj Českého statistického úřadu z roku 2020 uvádí podíl propachtované půdy ve výši výrazných 72,7 procenta, zatímco například polští zemědělci, kteří jsou největšími dovozci potravin do Česka, hospodaří většinou na vlastní půdě.

Zadruhé prostřednictvím jednoho z nejrychlejších temp zdražování zemědělské půdy v Evropě vůbec, které se nutně odrazí ve výrazném růstu již tak vysokých hodnot pachtovného. „Mezi lety 2012 a 2021 činilo zdražení orné půdy v Česku podle dat Eurostatu 224,5 procenta. Výrazněji zdražila pouze v Rumunsku a v Estonsku. V Polsku rostla její cena také, ovšem pouze o 79,9 procenta, tedy nominálně bezmála třikrát slabším tempem než v Česku. Polsko sice v období let 2012 až 2021 vykázalo nižší celkovou inflaci v oblasti spotřebitelských cen než Česko, ale jen v rozsahu necelých čtyř procentních bodů. Reálně tak v daném období převyšovalo zdražování orné půdy v Česku růst cen polské zemědělské půdy o závratných více než 140 procentních bodů,“ vypočítává prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Zároveň zvýšení daně z půdy zvýší tlak na růst pachtovného, které je už nyní v Česku na poměrně vysoké úrovni a v posledních letech stoupá. Z dotazníkového šetření, které probíhalo v listopadu 2022 a zapojilo se do něj 174 podniků z členské základny Agrární komory České republiky, vyplynulo, že pachtovné se v loňském roce zvýšilo ve většině případů. 36,7 procenta respondentů uvedlo nárůst do 10 procent a 25,9 procenta dotázaných zmínilo zvýšení o 11 až 20 procent, což byly dvě nejčastější odpovědi. Jednotky oslovených uvedly zvýšení této nákladové položky o vyšší desítky procent. V 20,3 procentech případů nedošlo ke změně. Jako důvod zvýšení pachtovného uváděli respondenti především nárůst cen půdy a inflaci.

Lze očekávat, že se majitelé půdy budou intenzivně snažit vyšší daň přenést na hospodařící zemědělce a v celé řadě případů nepochybně uspějí. Dále se tím pádem rozevrou nůžky mezi výrobními náklady, jimž čelí čeští zemědělci, a náklady, jimž čelí například jejich polští konkurenti. Vyšší výkupní ceny zemědělské produkce následně vytvoří tlak na růst cen potravin pro konečné spotřebitele v České republice, které tak budou cenově ještě méně atraktivní v porovnání nejen s

polskou potravinářskou produkcí. Četní obyvatelé České republiky pak v důsledku mohou ještě intenzivněji než nyní uskutečňovat své nákupy potravin právě v Polsku.

Vláda sice zamýšlí dát obcím pravomoc, v rámci které by měly rozhodovat o konečné podobě úrovně zdanění zemědělské půdy prostřednictvím takzvaného koeficientu v rozmezí 0,5 až 1,5. Agrární komora České republiky však považuje toto řešení za poněkud nešťastné. *„Stát se vyviní z odpovědnosti za zdanění zemědělské půdy a zároveň obcím umožní přilít si peníze do svých vlastních rozpočtů. Částečné osvobození zemědělců od této daně využitím koeficientu na úrovni 0,5 považujeme za nepravděpodobné, protože i obce se dostávají kvůli konsolidaci veřejných financí a zvyšování vlastních nákladů na fungování do nelehké situace a z jejich pohledu by bylo logické využít tyto prostředky pro svůj provoz, když jim stát dává tu možnost a ostatní finance jim krátí. Stát by měl hledat úspory v jiných oblastech a nepodléhat laciným a populistickým gestům. Na tomto plánovaném kroku lze pochválit snad jen jedinou věc, kterou je podmínka stejných pravidel v rámci celé obce a nerozdělování podniků podle velikosti,“* říká prezident Agrární komory České republiky Doležal.

Kontakt pro média:

Agrární komora České republiky
tisková mluvčí Barbora Pánková
tiskove@akcr.cz, pankova@akcr.cz
tel. 721 306 431

Agrární komora České republiky

Sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství. Prosazuje a obhájí oprávněné zájmy svých členů už třicet let. Její členové produkují přes 80 procent veškerých komodit a obhospodařují více než 1,4 milionu hektarů zemědělské půdy. AK ČR má téměř tři tisíce členů, což zahrnuje kolem tisíce soukromě hospodařících rolníků, a zbytek tvoří zemědělské organizace. V tomto počtu nejsou zahrnuti členové 32 profesních svazů, sdružení a unií, v nichž se příslušnost podnikatelů překrývá a které rovněž sdružuje AK ČR.